

TEOREMA (GAUSOV KRITERIJUM)

NEKA JE $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ RED SA POZITIVNIM ČLANOVIMA I NEKA VAŽI

$$\frac{a_{n+1}}{a_n} = \lambda + \frac{\mu}{n} + \frac{O_n}{n^{1+\varepsilon}}$$

GDE $\lambda, \mu \in \mathbb{R}, \varepsilon > 0$ I O_n OGRANIČEN NIJE.

RED $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ KONVERGIRA AKO I SAMO AKO

$$(\lambda < 1 \text{ ILI } \lambda = 1, \mu < -1)$$

PRIMER | ISPITATI KONVERGENCIJU REDA $\sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{(2n-1)!!}{(2n)!!} \right)^p$ U ZAVISNOSTI OD REALNOG PARAMETRA p .

$$\frac{a_{n+1}}{a_n} = \frac{\left(\frac{(2n+1)!!}{(2n+2)!!} \right)^p}{\left(\frac{(2n-1)!!}{(2n)!!} \right)^p} = \left(\frac{2n+1}{2n+2} \right)^p = \frac{\left(1 + \frac{1}{2n} \right)^p}{\left(1 + \frac{1}{n} \right)^p} = \left(1 + \frac{1}{2n} \right)^p \left(1 + \frac{1}{n} \right)^{-p} =$$

$$= \left(1 + \frac{p}{2n} + O\left(\frac{1}{n^2}\right) \right) \left(1 - \frac{p}{n} + O\left(\frac{1}{n^2}\right) \right) = 1 + \frac{1}{n} \left(\frac{p}{2} - p \right) + O\left(\frac{1}{n^2}\right) = 1 - \frac{p}{2} \cdot \frac{1}{n} + O\left(\frac{1}{n^2}\right)$$

$$\lambda = 1, \mu = -\frac{p}{2}$$

NA OSNOVU GAUSOVOG KRITERIJUMA $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ KONVERGIRA AKIKO $\mu = -\frac{p}{2} < -1$,
T.J. $p > 2$.

TEOREMA (INTEGRALNI KRITERIJUM)

NEKA JE FUNKCIJA $f: [1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ NEPREKIDNA, NENEGATIVNA I OPADAJUĆA.

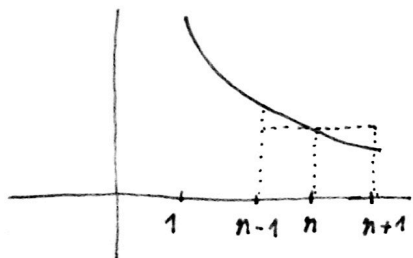
RED $\sum_{n=1}^{\infty} f(n)$ KONVERGIRA AKO I SAMO AKO $\int_1^{+\infty} f(x) dx$ KONVERGIRA

DOKAZ NEKA FUNKCIJA f ZADOVOLJAVA USLOVE TEOREME.

NEKA JE $\varphi(x) = \int_1^x f(t) dt, x \geq 1$. TADA JE $\varphi'(x) = f(x) \geq 0$ ZA $x \geq 1$

(NA OSNOVU TEOREME), PA JE φ RASTUĆA.

INTEGRAL $\int_1^{+\infty} f(x) dx$ KONVERGIRA AKO I SAMO AKO POSTOJI $\lim_{x \rightarrow +\infty} \varphi(x)$.

$$\int_n^{n+1} f(x) dx \leq f(n) \quad \forall n \geq 1$$

$$\int_{n-1}^n f(x) dx \leq f(n) \quad \forall n \geq 2$$

$$\int_n^{n+1} f(x) dx \leq f(n) \quad \forall n \geq 1$$

$$\forall x \in [n, n+1] \quad f(x) \leq f(n) \Rightarrow \int_n^{n+1} f(x) dx \leq \int_n^{n+1} f(n) dx = f(n) \cdot 1 = f(n)$$

$$\int_{n-1}^n f(x) dx \geq f(n) \quad \forall n \geq 2$$

$$\forall x \in [n-1, n] \quad f(x) \geq f(n) \Rightarrow \int_{n-1}^n f(x) dx \geq \int_{n-1}^n f(n) dx = f(n) \cdot 1 = f(n)$$

ODAVDE
$$\sum_{n=1}^M f(n) = f(1) + \sum_{n=2}^M f(n) \leq f(1) + \sum_{n=2}^M \int_{n-1}^n f(x) dx$$

$$= f(1) + \int_1^M f(x) dx,$$

i
$$\sum_{n=1}^M f(n) \geq \sum_{n=1}^M \int_n^{n+1} f(x) dx = \int_1^{M+1} f(x) dx.$$

DAKLE, ZA SVAKO $M \geq 1$
$$\int_1^M f(x) dx \leq \sum_{n=1}^M f(n) \leq f(1) + \int_1^M f(x) dx$$

AKO $\sum_{n=1}^{\infty} f(n)$ KONVERGIRA, ONDA JE (S_M) KONVERGAN, ODAKLE JE I OGRANIČEN

($\forall M \geq 1 \quad S_M \leq S$ ZA NEKO S). NIZ $\int_1^M f(x) dx$ JE RASTUĆI I OGRANIČEN

ODOZGO, PA JE KONVERGAN. FUNKCIJA $\int_1^x f(t) dt$ JE RASTUĆA I

OGRANIČENA ODOZGO, PA POSTOJI $\lim_{x \rightarrow +\infty} \int_1^x f(t) dt$, ODHOSHO $\int_1^{\infty} f(x) dx$ KONVERGIRA.

AKO $\sum_{n=1}^{\infty} f(n)$ DIVERGIRA, ONDA JE $\lim_{M \rightarrow \infty} S_M = +\infty$, PA JE I

$\lim_{M \rightarrow \infty} f(1) + \int_1^M f(x) dx = +\infty$. ODAVDE SLEDI DA $\int_1^{\infty} f(x) dx$ DIVERGIRA.

PRIMER Ispitati konvergenciju reda

$$a) \sum_{n=2}^{\infty} \frac{1}{n(\ln n)^{\beta}}, \beta \in \mathbb{R} \quad b) \sum_{n=3}^{\infty} \frac{1}{n \ln n (\ln \ln n)^{\gamma}}, \gamma \in \mathbb{R}$$

a) Neka je $f: [2, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{1}{x(\ln x)^{\beta}}$

ZA $\beta > 0$ FUNKCIJA f JE NEPREKIDNA, NENEGATIVNA I OPADAJUĆA, PA NA OSNOVU INTEGRALNOG KRITERIJUMA VAŽI:

RED $\sum_{n=2}^{\infty} \frac{1}{n(\ln n)^{\beta}}$ KONVERGIRA AKIKO $\int_2^{+\infty} \frac{dx}{x(\ln x)^{\beta}}$ KONVERGIRA

VAŽI: $\int_2^{+\infty} \frac{dx}{x(\ln x)^{\beta}} = \left(\begin{matrix} \ln x = t \\ \frac{dx}{x} = dt \end{matrix} \right) = \int_{\ln 2}^{+\infty} \frac{dt}{t^{\beta}}$ KONVERGIRA AKIKO $\beta > 1$.

ZA $\beta \leq 0$ IMAMO $\frac{1}{x(\ln x)^{\beta}} \geq \frac{1}{x}$ ZA $x \geq 2$. IZ DIVERGENCIJE

INTEGRALA $\int_2^{+\infty} \frac{1}{x} dx$ SLEDI DIVERGENCIJA INTEGRALA $\int_2^{+\infty} \frac{1}{x(\ln x)^{\beta}} dx$

PREMA TOME, $\sum_{n=2}^{\infty} \frac{1}{n(\ln n)^{\beta}}$ KONVERGIRA AKIKO $\beta > 1$.

b) Neka je $f: [3, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{1}{x \ln x (\ln \ln x)^{\gamma}}$

ZA $\gamma > 0$ FUNKCIJA f JE NEPREKIDNA, NENEGATIVNA I OPADAJUĆA, PA NA OSNOVU INTEGRALNOG KRITERIJUMA VAŽI:

RED $\sum_{n=3}^{\infty} \frac{1}{n \ln n (\ln \ln n)^{\gamma}}$ KONVERGIRA AKIKO $\int_3^{+\infty} \frac{dx}{x \ln x (\ln \ln x)^{\gamma}}$ KONVERGIRA

VAŽI: $\int_3^{+\infty} \frac{dx}{x \ln x (\ln \ln x)^{\gamma}} = \left(\begin{matrix} \ln(\ln x) = t \\ \frac{1}{\ln x} \cdot \frac{1}{x} dx = dt \end{matrix} \right) = \int_{\ln(\ln 3)}^{+\infty} \frac{dt}{t^{\gamma}}$ KONVERGIRA AKIKO $\gamma > 1$

ZA $\gamma \leq 0$ IMAMO $\frac{1}{x \ln x (\ln \ln x)^{\gamma}} \geq \frac{1}{x \ln x}$ ZA $x \geq 3$. IZ DIVERGENCIJE

INTEGRALA $\int_3^{+\infty} \frac{dx}{x \ln x}$ SLEDI DIVERGENCIJA INTEGRALA $\int_3^{+\infty} \frac{dx}{x \ln x (\ln \ln x)^{\gamma}}$

PREMA TOME, $\sum_{n=3}^{\infty} \frac{1}{n \ln n (\ln \ln n)^{\delta}}$ KONVERGIRA AKIKO $\delta > 1$.

NA OSHOVU PRETHODNOG PRIMERA VAŽI:

$$\sum_{n=3}^{\infty} \frac{1}{n^{\alpha} (\ln n)^{\beta} (\ln \ln n)^{\delta}} \text{ KONVERGIRA AKIKO } (d, \beta, \delta) \stackrel{\text{ex}}{>} (1, 1, 1)$$

TO JEST $\alpha > 1 \vee (\alpha = 1 \wedge \beta > 1)$
 $\vee (\alpha = 1 \wedge \beta = 1 \wedge \delta > 1)$

REDOVI SA PROIZVOLJNIM ČLANOVIMA

SADA ĆEMO POSMATRATI REDOVE KOD KOJIH OPŠTI ČLAN MOŽE BITI PROMENLJIVOG ZNAKA.

DEFINICIJA ZA RED $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ KAŽEMO DA APSOLUTNO KONVERGIRA AKO KONVERGIRA RED $\sum_{n=1}^{\infty} |a_n|$.

STAV AKO RED $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ APSOLUTNO KONVERGIRA, ONDA ON I KONVERGIRA.

DOKAZ DOKAZ STAVA SLEDI NA OSHOVU NEJEDNAKOSTI

$$|S_m| = \left| \sum_{n=1}^m a_n \right| \leq \sum_{n=1}^m |a_n| = S'_m,$$

GDE JE S_m PARCIJALNA SUMA REDA $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$,

A S'_m PARCIJALNA SUMA REDA $\sum_{n=1}^{\infty} |a_n|$

DEFINICIJA RED $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n c_n$, $c_n \geq 0$ NAZVAĆEMO ZNAKOPROMENLJIVI (ALTERNATIVNI, ALTERNIRAJUĆI).

STAV (LAJBNIČOV KRITERIJUM)

AKO NIZ c_n MONOTONO TEŽI NULI, ONDA RED $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n c_n$ KONVERGIRA.

DOKAZ NEKA JE S_m NIZ PARCIJALNIH SUMA REDA $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n c_n$, $S_m = \sum_{n=1}^m (-1)^n c_n$

$$\begin{aligned} \text{TADA JE } S_{2m} &= \sum_{n=1}^{2m} (-1)^n c_n = -c_1 + c_2 - c_3 + \dots + c_{2m} \\ &= \underbrace{(-c_1 + c_2)}_{\leq 0} + \underbrace{(-c_3 + c_4)}_{\leq 0} + \dots + \underbrace{(-c_{2m-1} + c_{2m})}_{\leq 0} \\ &\leq S_{2m-2} \end{aligned}$$

$$S_{2m} = -C_1 + \underbrace{(C_2 - C_3)}_{\cancel{0}} + \underbrace{(C_4 - C_5)}_{\cancel{0}} + \dots + \underbrace{(C_{2m-2} - C_{2m-1})}_{\cancel{0}} + \underbrace{C_{2m}}_{\cancel{0}} \geq -C_1$$

PODNIŽ S_{2m} JE OPADAJUĆI I OGRANIČEN ODOLJDO, PA

$$\text{POSTOJI } \lim_{m \rightarrow \infty} S_{2m} = S.$$

$$\text{ZA PODNIŽ } S_{2m+1} \text{ VAŽI } S_{2m+1} = S_{2m} + (-1)^{2m+1} C_{2m+1} = S_{2m} - C_{2m+1}.$$

S OBZIROM DA JE $\lim_{m \rightarrow \infty} C_{2m+1} = 0$, IMAMO

$$\lim_{m \rightarrow \infty} S_{2m+1} = \lim_{m \rightarrow \infty} (S_{2m} - C_{2m+1}) = S - 0 = S,$$

PA IZ $\lim_{m \rightarrow \infty} S_{2m} = S$ I $\lim_{m \rightarrow \infty} S_{2m+1} = S$ SLEDI DA JE $\lim_{m \rightarrow \infty} S_m = S$.

PRIMER ISPITATI KONVERGENCIJU REDA $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \cdot \frac{1}{n}$

OPŠTI ČLAN JE OBLIKA $(-1)^n \cdot C_n$, GDE JE $C_n = \frac{1}{n}$.

NIŽ C_n MONOTONO TEŽI NULI, PA NA OSNOVU LAJBNIČOVOG KRITERIJUMA RED $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \cdot \frac{1}{n}$ KONVERGIRA.

PRIMER RED $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \cdot \frac{1}{n}$ NE KONVERGIRA APSOLUTNO.

$$\sum_{n=1}^{\infty} \left| (-1)^n \cdot \frac{1}{n} \right| = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n} \text{ DIVERGIRA}$$

DEFINICIJA ZA RED $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ KAŽEMO DA USLOVNO KONVERGIRA

AKO KONVERGIRA A NE KONVERGIRA APSOLUTNO, ODNOSNO

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n \text{ KONVERGIRA A } \sum_{n=1}^{\infty} |a_n| \text{ DIVERGIRA.}$$

PRIMER RED $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{1}{n}$ USLOVNO KONVERGIRA.

FUNKCIONALNI NIZOVI

RADILI SMO BROJNE (NUMERIČKE) NIZOVI GDE SU ČLANOVI NIZA BROJEVI

$$\begin{array}{ccccccc} a_1, a_2, a_3, & \dots & , & a_n \in \mathbb{R}. \\ \uparrow & \uparrow & \uparrow & & & & \\ \mathbb{R} & \mathbb{R} & \mathbb{R} & & & & \end{array}$$

FUNKCIONALNI NIZOVI SU NIZOVI KOD KOJIH SU ČLANOVI FUNKCIJE

$$a_1(x), a_2(x), a_3(x), \dots$$

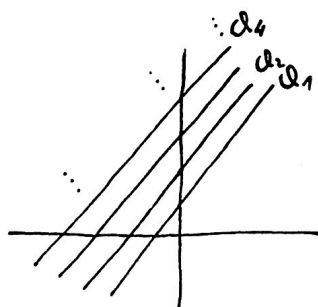
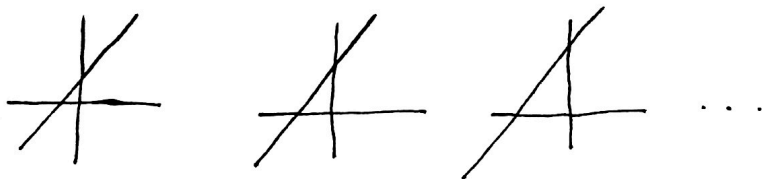
$$a_n: A \rightarrow \mathbb{R}, A \subseteq \mathbb{R}.$$

PRIMER (KONSTANTAN FUNKCIONALAN NIZ) NEKA JE $a_n(x) = a(x)$, $a: A \rightarrow \mathbb{R}$,

$$a(x), a(x), a(x), \dots$$

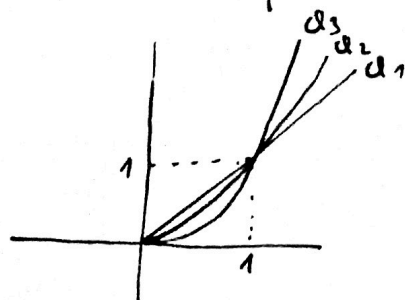
PRIMER NEKA JE $a_n: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $a_n(x) = 2x + n$

$$a_1(x) = 2x + 1, a_2(x) = 2x + 2, a_3(x) = 2x + 3, \dots, a_n(x) = 2x + n,$$

PRIMER NEKA JE $a_n: [0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $a_n(x) = x^n$

$$a_1(x) = x, a_2(x) = x^2, a_3(x) = x^3, \dots$$

ZA SVAKO $x_0 \in A$ MOŽEMO POSMATRATI NUMERIČKI NIZ

$$Q_1(x_0), Q_2(x_0), Q_3(x_0), \dots, \text{ODNOSNO } (Q_n(x_0))_{n=1}^{\infty}.$$

DEFINICIJA KAŽEMO DA FUNKCIONALNI NIZ $Q_n: A \rightarrow \mathbb{R}, Q_n(x)$ KONVERGIRA U TAČKI $x_0 \in A$ AKO NIZ $Q_n(x_0)$ KONVERGIRA, TO JEST POSTOJI

$$y = \lim_{n \rightarrow \infty} Q_n(x_0), y \in \mathbb{R}.$$

SADA MOŽEMO KOD FUNKCIONALNOG NIZA $Q_n: A \rightarrow \mathbb{R}, Q_n(x)$ IZDVOJITI SKUP $B \subset A$ NA KOJEM FUNKCIONALNI NIZ KONVERGIRA U SVAKOJ TAČKI SKUPA B .

PRIMER NEKA JE $Q_n: [0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, Q_n(x) = x^n$ FUNKCIONALNI NIZ.

$$\text{ZA } x_0 \in [0, 1) \text{ VAŽI } \lim_{n \rightarrow \infty} Q_n(x_0) = \lim_{n \rightarrow \infty} x_0^n = 0.$$

$$\text{ZA } x_0 = 1 \text{ VAŽI } \lim_{n \rightarrow \infty} Q_n(1) = \lim_{n \rightarrow \infty} 1^n = \lim_{n \rightarrow \infty} 1 = 1.$$

$$\text{ZA } x_0 > 1 \text{ VAŽI } \lim_{n \rightarrow \infty} Q_n(x_0) = \lim_{n \rightarrow \infty} x_0^n = +\infty.$$

FUNKCIONALNI NIZ KONVERGIRA U SVAKOJ TAČKI SKUPA $B = [0, 1] \subset [0, +\infty)$.

U OVOM SLUČAJU MOŽEMO DEFINISATI FUNKCIJU $Q: B \rightarrow \mathbb{R}$,

$$Q(x) = \begin{cases} 0, & x \in [0, 1) \\ 1, & x = 1 \end{cases} \quad \text{KOJA JE JEDNAKA GRAFIČNIM VREDNOSTIMA}$$

DEFINICIJA FUNKCIONALNI NIZ $Q_n(x), Q_n: A \rightarrow \mathbb{R}$ KONVERGIRA TAČKA PO TAČKA (ILI OBICHNO KONVERGIRA) KA FUNKCIJI $Q: B \rightarrow \mathbb{R}$ NA B , AKO ZA SVAKU TAČKU $x_0 \in B$ VAŽI $\lim_{n \rightarrow \infty} Q_n(x_0) = Q(x_0)$.

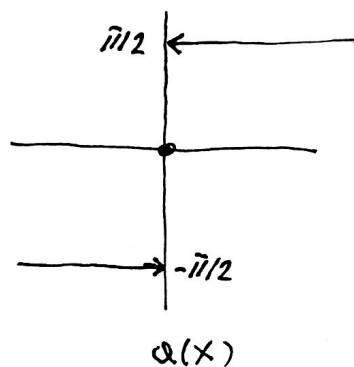
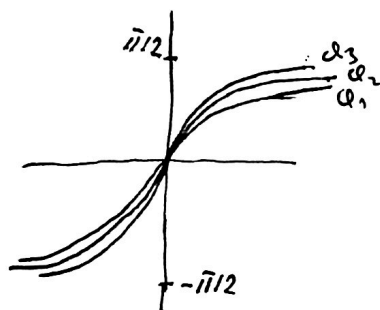
OZNAČIĆEMO SA $Q_n \rightarrow Q$ NA B .

DAKLE, $Q_n \rightarrow Q$ NA $B \Leftrightarrow (\forall x_0 \in B) (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (n > N_0 \Rightarrow$
 $\downarrow$
 $\text{ZAVISI OD } x \quad |Q_n(x_0) - Q(x_0)| < \varepsilon$
 $\text{i od } \varepsilon$

PRIMER Funkcionalni niz $Q_n: [0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $Q_n(x) = x^n$ konvergira tačka po tačka ka funkciji $Q(x) = \begin{cases} 0, & x \in [0, 1) \\ 1, & x = 1 \end{cases}$ na $[0, 1]$.

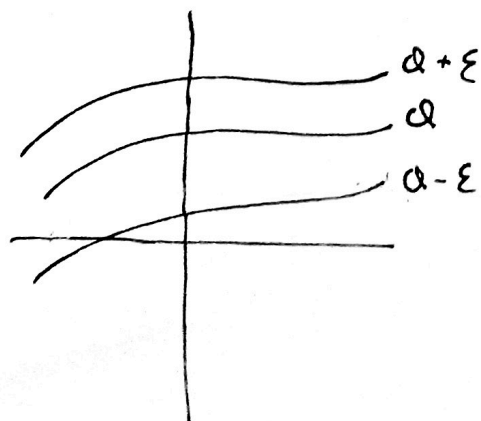
PRIMER Za funkcionalni niz $Q_n: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $Q_n(x) = 2x + n$ važi da za svako $x_0 \in \mathbb{R}$ $\lim_{n \rightarrow \infty} Q_n(x_0) = \lim_{n \rightarrow \infty} (2x_0 + n) = +\infty$, pa funkcionalni niz ne konvergira tačka po tačka ni ka jednoj funkciji Q ni na jednom skupu B .

PRIMER Funkcionalni niz $Q_n: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $Q_n(x) = \arctg nx$ konvergira tačka po tačka ka funkciji $Q(x) = \begin{cases} -\pi/2, & x < 0 \\ 0, & x = 0 \\ \pi/2, & x > 0 \end{cases}$ na $\mathbb{R}$.

DEFINICIJA Funkcionalni niz $Q_n: A \rightarrow \mathbb{R}$ ravnomerno konvergira ka funkciji $Q: A \rightarrow \mathbb{R}$ na A ako za svako $\varepsilon > 0$ postoji $N_0 \in \mathbb{N}$ tako da za svako $n \geq N_0$ i za svako $x \in A$ $|Q_n(x) - Q(x)| < \varepsilon$ i označićemo sa $Q_n \rightrightarrows Q$ na A .

DAKLE, $Q_n \rightrightarrows Q$ na $A \iff (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (\forall x \in A)$
 $\downarrow$
 ZAVISI SAMO OD ε

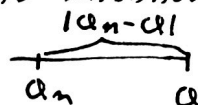
$$(n \geq N_0 \Rightarrow |Q_n(x) - Q(x)| < \varepsilon)$$

ZA SVAKI ε -POJAS GRAFIKA FUNKCIJE Q POSTOJI ČLAN N_0 FUNKCIONALNOG NIZA TAKO DA ZA SVE ČLANOVE POSLE N_0 -TOG VAŽI DA SE GRAFICI NALAZE UNUTAR ε -POJASA

NEKA JE (Q_n) NIŽ REALNIH BROJEVA. TADA JE

$$Q_n \rightarrow Q \Leftrightarrow Q_n - Q \rightarrow 0 \Leftrightarrow (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (n \geq N_0 \Rightarrow |Q_n - Q| < \varepsilon)$$

$|Q_n - Q|$ MOŽEMO POSMATRATI KAO RAZDALJINU
IZMEĐU Q_n I Q

↓
RAZDALJINA
"
 $d(Q_n, Q)$

OZNAČIMO TU RAZDALJINU SA $d(a, b) = |a - b|$. VAŽI:

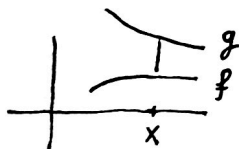
1) RAZDALJINA JE UVEK NEHEGATIVNA, $d \geq 0$

2) $d(a, b) = 0 \Leftrightarrow a = b$

3) $d(a, b) = d(b, a)$ SIMETRIČNOST

4) $d(a, b) = |a - b| = |a - c + c - b| \leq |a - c| + |c - b| = d(a, c) + d(c, b)$
NEJEDNAKOST TROUGLA

NEKA SU $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ I $g: A \rightarrow \mathbb{R}$ FUNKCIJE. PITANJE JE NA KOJE NAČINE
MOŽEMO DEFINISATI RAZDALJINU IZMEĐU f I g .

$|f(x) - g(x)|$ ZA NEKO x

SADA UZMEMO $\sup_{x \in A}$

$$d(f, g) = \sup_{x \in A} |f(x) - g(x)|$$

MOŽE SE POKAZATI DA SU ZADOVOLJENE OSOBINE 1), 2), 3) I 4) ZA d .

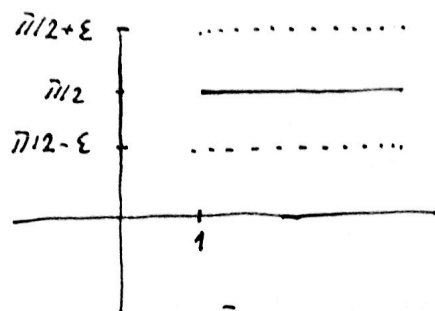
ODAVDE FUNKCIONALNI NIŽ $Q_n(x)$ RAVNOMERNO KONVERGIRA KA $Q(x)$ NA A

$$Q_n \rightarrow Q \text{ NA } A \Leftrightarrow Q_n - Q \rightarrow 0 \Leftrightarrow (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (n \geq N_0 \Rightarrow$$

$$\Leftrightarrow (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (n \geq N_0 \Rightarrow \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q(x)| < \varepsilon)$$

$$\Leftrightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q(x)| = 0$$

PRIMER FUNKCIONALNI NIZ $Q_n: (1, +\infty)$, $Q_n(x) = Q \ln x$ RAVNOMERNO KONVERGIRA KA FUNKCIJI $Q: (1, +\infty)$, $Q(x) = \frac{\pi}{2}$ NA $(1, +\infty)$.

NEKA JE $\epsilon \in (0, \frac{\pi}{2})$.

ZA $x=1$ $Q_n(1) = 0 > \frac{\pi}{2} - \epsilon \Leftrightarrow Q \ln 1 > \frac{\pi}{2} - \epsilon$

POSTOJI $N_0 \in \mathbb{N}$ ($N_0 = \lceil \frac{2}{\epsilon} (\frac{\pi}{2} - \epsilon) \rceil + 1$) TAKO DA ZA SVAKO $n \geq N_0$

$$Q \ln n > \frac{\pi}{2} - \epsilon, \text{ A ODAKLE ZA SVAKO } x \in [1, +\infty)$$

$$Q_n(x) = Q \ln x > \frac{\pi}{2} - \epsilon \quad \text{i} \quad |Q \ln x - \frac{\pi}{2}| < \epsilon.$$

MOŽE SE DOKAZATI $Q_n \rightrightarrows Q$ NA $(l, +\infty)$ ZA SVAKO $l > 0$, GDE SU Q_n I Q DEFINISANE NA $(l, +\infty)$.

STAV AKO FUNKCIONALNI NIZ RAVNOMERNO KONVERGIRA KA NEKOJ FUNKCIJI NA NEKOM SKUPU, ODAKLE ON I KONVERGIRA TAČKA PO TAČKA KA TOJ FUNKCIJI NA ISTOM SKUPU.

DOKAZ DOKAZ SLEDI DIREKTNO IZ DEFINICIJE. AKO RAVNOMERNO KONVERGIRA ODAKLE SE N_0 MOŽE IZABRATI TAKO DA VAŽI SAMO OD ϵ , ŠTO JE „TAČA“ DEFINICIJA NEGO KOD OBIČNE KONVERGENCIJE GDE N_0 MOŽE ZAVISITI I OD x .

ODAKLE SLEDI DA AKO ŽELIMO DA ISPITAMO RAVNOMERNU KONVERGENCIJU, ODAKLE C'EMO PRVO ISPITATI OBIČNU KONVERGENCIJU I TEK U SLUČAJU DA FUNKCIONALNI NIZ OBIČNO KONVERGIRA KA NEKOJ FUNKCIJI ISPITAĆEMO DA LI NIZ RAVNOMERNO KONVERGIRA KA TOJ FUNKCIJI.

DOKAZALI SMO

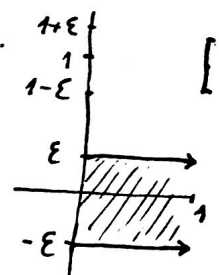
$$Q_n \rightrightarrows Q \text{ NA } A \Rightarrow Q_n \rightarrow Q \text{ NA } A \quad (\text{T.J. } \lim_{n \rightarrow \infty} Q_n(x) = Q(x) \quad \forall x \in A)$$

OBRATNO NE MORA DA VAŽI. TO C'E NAM POKAZATI SLEDEĆI PRIMER.

PRIMER

NEKA JE DAT NIŽ $Q_n: [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $Q_n(x) = x^n$. DOKAZALI SMO DA Q_n OBIČNO KONVERGIRA (TAČKA PO TAČKA) KA FUNKCIJI $Q: [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $Q(x) = \begin{cases} 0, & x \in [0, 1) \\ 1, & x = 1 \end{cases}$. NA OSNOVU PRETHODNOG STAVA FUNKCIJA Q MOŽE BITI JEDINI KANDIDAT ZA GRANIČNU FUNKCIJU RAVNOMERNE KONVERGENCIJE. DOKAZAĆEMO DA Q_n NE KONVERGIRA RAVNOMERNO KA FUNKCIJI Q .

POSMATRAJMO NEKI ε -POJAS FUNKCIJE Q

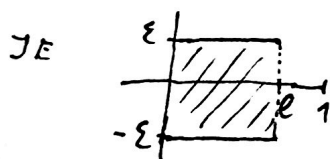
NE POSTOJI NEKI ČLAN N_0 (T.J. $Q_{N_0}(x) = x^{N_0}$)

TAKO DA SVE FUNKCIJE $Q_n(x) = x^n$, $n \geq N_0$ IMAJU GRAFIK UNUTAR POJASA (JER SU Q_n NEPREKIDNE).

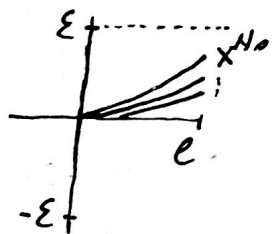
ZA $\varepsilon = \frac{1}{3} > 0$ VAŽI DA ZA SVAKO $N_0 \in \mathbb{N}$ AKO POSMATRAMO NEPREKIDNU FUNKCIJU $Q_{N_0}(x) = x^{N_0}$ POSTOJI $x_0 \in [0, 1]$ TAKO DA JE $Q_{N_0}(x_0) = \frac{1}{2}$, A $\frac{1}{2}$ NE PRIPADA $\frac{1}{3}$ -POJASU. DAKLE,

$$(\exists \varepsilon > 0) (\forall N_0 \in \mathbb{N}) (\exists n \geq N_0) (\exists x_0 \in [0, 1]) (|Q_n(x) - Q(x)| \geq \varepsilon)$$

MOŽE SE DOKAZATI DA DATI NIŽ Q_n RAVNOMERNO KONVERGIRA KA FUNKCIJI Q NA $[0, \ell]$, $\ell < 1$. U OVOM SLUČAJU ε -POJAS

JE

ZA PROIZVOLJNO $\varepsilon > 0$. POSTOJI $N_0 \in \mathbb{N}$ TAKO DA ZA SVAKO $n \geq N_0$ VAŽI $\ell^n < \varepsilon$ (JER $\lim_{n \rightarrow \infty} \ell^n = 0$). ODAVDE ZA SVAKO $x \in [0, \ell]$ I SVAKO $n \geq N_0$ VAŽI $x^n < \varepsilon$

DA BISMO JEDNOSTAVNIJE ISPITALI RAVNOMERNU KONVERGENCIJU FUNKCIONALNOG NIŽA NAVEŠĆEMO SLEDEĆI STAV

STAV Funkcionalni niz $Q_n: A \rightarrow \mathbb{R}$ ravnomerno konvergira ka funkciji $Q: A \rightarrow \mathbb{R}$ na skupu A ako važi:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q(x)| = 0$$

DOKAZ važi $\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q(x)| = 0$ ako

$$(\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (n \geq N_0 \Rightarrow \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q(x)| < \varepsilon)$$

Ako je $\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q(x)| = 0$, onda

$$(\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (n \geq N_0 \Rightarrow \forall x \in A |Q_n(x) - Q(x)| < \varepsilon)$$

$$\text{t.j. } (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N}) (\forall x \in A) (n \geq N_0 \Rightarrow |Q_n(x) - Q(x)| < \varepsilon)$$

što je definicija ravnomerne konvergenije.

Neaka je $Q_n \Rightarrow Q$ na A i neaka je $\varepsilon > 0$ proizvoljno.

Tada za $\frac{\varepsilon}{2} > 0$ postoji $N_0 \in \mathbb{N}$ tako da za svako $n \in \mathbb{N}$ i svako $x \in A$

$$(n \geq N_0 \Rightarrow |Q_n(x) - Q_0(x)| < \frac{\varepsilon}{2})$$

Odatle, $(\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n \in \mathbb{N})$

$$(n \geq N_0 \Rightarrow \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q_0(x)| \leq \frac{\varepsilon}{2} < \varepsilon)$$

Dakle $\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |Q_n(x) - Q_0(x)| = 0$.

PRIMER Funkcionalni niz $Q_n(x) = x^n$ ne konvergira ravnomerno na $[0, 1]$ jer obično konvergira ka $Q(x) = \begin{cases} 0, & x \in [0, 1) \\ 1, & x = 1 \end{cases}$.

$$A \quad \lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in [0, 1]} |Q_n(x) - Q_0(x)| = \lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in [0, 1]} |x^n - Q_0(x)| =$$

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} \max \left\{ \sup_{x \in [0, 1)} |x^n - Q_0(x)|, \underbrace{|1^n - Q_0(1)|}_1 \right\} =$$

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} \max \left\{ \sup_{x \in [0, 1)} x^n, 0 \right\} = \lim_{n \rightarrow \infty} \max \{1, 0\} = 1 \neq 0$$

Funkcionalni niz $Q_n(x) = x^n$ konvergira ravnomerno na $[0, \ell]$, $\ell < 1$, jer

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in [0,1]} |Q_n(x) - Q_0(x)| = \lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in [0,1]} |x^n - 0| = \lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in [0,1]} x^n = \\ = \lim_{n \rightarrow \infty} 1^n = 0 \quad (l \in (0,1))$$

STAV NEKA SU $f_n, g_n: A \rightarrow \mathbb{R}$ FUNKCIONALNI NIZOVI.

- a) AKO $f_n \Rightarrow f$ I $g_n \Rightarrow g$ NA A , Onda $f_n + g_n \Rightarrow f + g$ NA A .
 b) AKO $f_n \Rightarrow f$ I $\lambda \in \mathbb{R}$, ONDA $\lambda f_n \Rightarrow \lambda f$ NA A .

DOKAZ a) TVRĐENJE SLEDI IZ NEJEDNAKOSTI:

$$\sup_{x \in A} |f_n(x) + g_n(x) - (f(x) + g(x))| \leq \sup_{x \in A} (|f_n(x) - f(x)| + |g_n(x) - g(x)|) \\ \stackrel{①}{\leq} \sup_{x \in A} |f_n(x) - f(x)| + \sup_{x \in A} |g_n(x) - g(x)|.$$

NEJEDNAKOST ① SLEDI IZ $\sup(A+B) \leq \sup A + \sup B$, GDE JE $A+B = \{a+b \mid a \in A, b \in B\}$

AKO JE $\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |f_n(x) - f(x)| = 0$ I $\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |g_n(x) - g(x)| = 0$, ONDA JE

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |(f_n(x) + g_n(x)) - (f(x) + g(x))| = 0.$$

b) TVRĐENJE SLEDI IZ JEDNAKOSTI:

$$\sup_{x \in A} |(\lambda f_n)(x) - (\lambda f)(x)| = |\lambda| \sup_{x \in A} |f_n(x) - f(x)|.$$

ODAVDE IZ $\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |f_n(x) - f(x)| = 0$, SLEDI $\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in A} |(\lambda f_n)(x) - (\lambda f)(x)| = 0$.

PODSETIMO SE KOŠIJEVOG KRITERIJUMA KONVERGENCIJE NIZA,

$$\lim_{n \rightarrow \infty} Q_n = Q \Leftrightarrow (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n, p \in \mathbb{N}) (n \geq N_0 \Rightarrow |Q_{n+p} - Q_n| < \varepsilon)$$

$$d(Q_{n+p}, Q_n)$$

STAV (KOŠIJEV KRITERIJUM RAVNOMERNE KONVERGENCIJE)

FUNKCIONALNI NIZ $Q_n: A \rightarrow \mathbb{R}$ RAVNOMERNO KONVERGIRA KA FUNKCiji $Q: A \rightarrow \mathbb{R}$ NA SKUPU A AKO I SAMO AKO ZA SVAKO $\varepsilon > 0$ POSTOJI $N_0 \in \mathbb{N}$ TAKO DA ZA SVAKO $n, p \in \mathbb{N}$

$$n \geq N_0 \Rightarrow |Q_{n+p}(x) - Q_n(x)| < \varepsilon \text{ ZA SVAKO } x \in A, \text{ TO JEST}$$

$$Q_n \Rightarrow Q \text{ NA } A \Leftrightarrow (\forall \varepsilon > 0) (\exists N_0 \in \mathbb{N}) (\forall n, p \in \mathbb{N}) (\forall x \in A) (n \geq N_0 \Rightarrow |Q_{n+p}(x) - Q_n(x)| < \varepsilon)$$